Osnovna škola	Klinča Sela
Nastavni predmet	Katolički vjeronauk
Vjeroučitelj	Josip Kunac, prof.
Razredni odjel	6. razred
Redni broj pripreme	12.
Nastavna cjelina / tema	II. OD ROPSTVA DO SLOBODE
Nastavna jedinica / podtema	6. Savez s Bogom

Odgojno-obrazovni ishodi učenja:

OŠ KV A.6.1. Učenik na temelju odabranih biblijskih tekstova prepoznaje vjeru kao put k slobodi.
OŠ KV B.6.1. Učenik analizira glavne poruke koje govore o Božjoj brizi za čovjeka, obećanjima, izbavljenju, opraštanju krivnje te putu i darovima slobode.
OŠ KV B.6.1. Učenik opisuje Mojsija kao osobu velike vjere.
OŠ KV C.6.1. Učenik analizira biblijske tekstove koji govore o tome kako je Bog uvijek spreman obnoviti savez prijateljstva i ljubavi s čovjekom.
OŠ KV C.6.1. Učenik uočava originalnost Isusove poruke i njegova odnosa prema čovjeku.

Ključni pojmovi	Sinaj, Savez, Deset Božjih zapovijedi, Dekalog, sloboda, ljubav prema Bogu, ljubav prema bližnjemu
Središnje / problemsko pitanje	Kako Savez i Deset Božjih zapovijedi pokazuju da prava sloboda uključuje ljubav, vjernost i odgovornost prema Bogu i bližnjemu?
Nastavne metode	razgovor, čitanje metodom dvije ploče, klasična obrada s pitanjima, razvrstavanje, preoblikovanje zapovijedi, uspoređivanje Dekaloga i zapovijedi ljubavi, problemsko i suradničko učenje, analiza citata i umjetničkoga djela, crtanje, formativna provjera
Oblici rada	frontalni rad, individualni rad, rad u paru, rad u skupinama
Nastavna sredstva	udžbenik „Biram slobodu“, radna bilježnica, Biblija, bilježnica, radni predlošci, projektor / pametna ploča, bojice, digitalni udžbenik, digitalna ilustracija Mojsija s pločama, reprodukcija Rembrandta van Rijna, računalo ili tablet (po izboru)
Međupredmetne poveznice	Hrvatski jezik – OŠ HJ A.6.2. izdvaja važne podatke i uspoređuje sadržaje slične teme; Osobni i socijalni razvoj – osr C.3.2. prepoznaje važnost odgovornosti pojedinca u društvu; Građanski odgoj i obrazovanje – goo A.3.1. promišlja o razvoju ljudskih prava; Likovna kultura – OŠ LK B.6.1. opisuje osobni doživljaj djela i povezuje ga s mislima i stavovima; Informatika – C.6.1. izrađuje i predstavlja digitalne sadržaje.

Vrednovanje:

Vrednovanje za učenje: Praćenje razumijevanja Saveza, podjele zapovijedi prema odnosu prema Bogu i bližnjemu, povezivanja Dekaloga s Isusovom zapovijedi ljubavi te analize umjetničkoga djela.
Vrednovanje kao učenje: Samoprocjena metodom „Dvije ploče – jedno srce“: učenik procjenjuje može li objasniti Savez, dvije skupine zapovijedi i njihovu povezanost s ljubavlju.
Vrednovanje naučenoga: Formalno brojčano vrednovanje nije predviđeno na ovom satu.

TIJEK NASTAVNOGA SATA

I. UVODNI DIO – DOŽIVI (približno 7–10 minuta)

Uvodna molitva:

Oče naš…
ili:

Bože, oslobodio si svoj narod i dao mu riječi koje čuvaju život, vjernost i zajedništvo. Daj nam razumjeti da Tvoje zapovijedi nisu okovi, nego put ljubavi. Pomozi nam ljubiti Tebe i poštovati svakoga čovjeka. Amen.

Alternativa: Vjeroučitelj će pročitati: „Ljubi Gospodina Boga svojega… Ljubi svoga bližnjega kao sebe samoga.“ (usp. Mt 22,37–39). Učenici će u tišini izreći: „Bože, uči me ljubiti riječima i djelima.“

Povezivanje s prethodnim satom / pregled domaće zadaće:

Učenici daju vjeroučitelju na uvid domaću zadaću od prošloga susreta:
„Učenici će riješiti, ili dovršiti rješavanje RB, str. 30–31.“
Ili:
„Učenici će iz teksta “Pustinja” na str. 20 odabrati jednu rečenicu koja pokazuje Božju brigu i ispod nje napisati vlastiti naslov od najviše četiri riječi.“

Motivacija:

Vjeroučitelj će napisati pitanje PRAVILA – OKOVI ILI PUTOKAZI? Učenici će u paru dobiti tri opća primjera: crveno svjetlo na semaforu, pravilo da se ne gura na stepenicama i pravilo poštovanja tuđega vlasništva. Za svaki primjer odlučuju ograničava li pravilo slobodu ili štiti slobodu i sigurnost.

Razgovor:

- Zašto neka pravila na prvi pogled izgledaju kao ograničenje? (Govore nam što ne smijemo ili što moramo učiniti.)
- Kako dobro pravilo može štititi slobodu? (Štiti život, prava, odnose i sigurnost svih.)
- Može li čovjek biti slobodan ako potpuno zanemari drugoga? (Ne; sloboda je povezana s odgovornošću i poštovanjem.)

Najava teme i središnjega pitanja:

Danas upoznajemo Savez Boga i Izraelaca na Sinaju te Deset Božjih zapovijedi. Posebno ćemo uočiti da prve zapovijedi govore o odnosu prema Bogu, ostale o odnosu prema bližnjemu te da Isus cijeli Zakon sažima u ljubav prema Bogu i čovjeku. Istraživat ćemo: Kako Savez i Deset Božjih zapovijedi pokazuju da prava sloboda uključuje ljubav, vjernost i odgovornost prema Bogu i bližnjemu?

II. SREDIŠNJI DIO – OTKRIJ I POVEŽI (približno 27–30 minuta)

Napomena o izboru aktivnosti: Aktivnosti u nastavku predstavljaju prijedloge i mogućnosti izbora. Nije predviđeno da se sve provedu u jednom nastavnom satu. Vjeroučitelj odabire aktivnosti prema odgojno-obrazovnim ishodima, raspoloživom vremenu, osobitostima razreda, dostupnoj opremi i potrebama učenika.

Aktivnost 1: Obrada teksta / sadržaja *(čitanje metodom dvije ploče, individualni rad, rad u paru i zajednička provjera, 12 minuta)*

Učenici će pročitati tekst „Savez s Bogom“, popis Deset Božjih zapovijedi i biblijski citat Mt 22,36–40, udžbenik, str. 21. Tijekom čitanja zapovijedi razvrstavaju na dvije simbolične ploče: ODNOS PREMA BOGU i ODNOS PREMA BLIŽNJEMU. Zatim u sredinu dopisuju riječ LJUBAV kao poveznicu s Isusovim sažetkom Zakona.

Rješenje: 1. PRVA PLOČA – 1.–3. zapovijed – odnos prema Bogu. 2. DRUGA PLOČA – 4.–10. zapovijed – odnos prema bližnjemu. 3. POVEZNICA – Isus sažima Zakon u ljubavi.

Radni predložak:

1.–3. zapovijed 4.–10. zapovijed

PRVA PLOČA – BOG	POVEZNICA	DRUGA PLOČA – BLIŽNJI
_____	_____	_____

Ili:

Učenici će tekst „Savez s Bogom“, udžbenik, str. 21, pročitati zajednički po odlomcima. Vjeroučitelj na ploči zapisuje: SINAJ – SAVEZ – DESET ZAPOVIJEDI – BOG – BLIŽNJI – LJUBAV. Nakon toga učenici odgovaraju na pitanja i prepisuju samo završnu shemu.

SINAJ – SAVEZ – DESET ZAPOVIJEDI – BOG – BLIŽNJI – LJUBAV

Razgovor:

- Gdje Bog daje Mojsiju Deset zapovijedi? (Na brdu Sinaju.)
- Na čemu su zapovijedi zapisane? (Na dvjema kamenim pločama.)
- O kome govore zapovijedi prve ploče? (O odnosu čovjeka prema Bogu.)
- O kome govore zapovijedi druge ploče? (O odnosu prema bližnjemu.)
- Kako Isus sažima cijeli Zakon? (Ljubavlju prema Bogu i bližnjemu.)

Shematski prikaz i ključni naglasci:

BOG OSLOBAĐA
↓
SAVEZ NA SINAJU
↓
ZAPOVIJEDI ČUVAJU ODNOS
↓
LJUBAV PREMA BOGU I BLIŽNJEMU

Kršćanski naglasak: Bog najprije oslobađa narod iz ropstva, a zatim mu daje zapovijedi. Zato zapovijedi nisu cijena oslobođenja, nego put kako slobodu živjeti odgovorno – u vjernosti Bogu i ljubavi prema bližnjemu.

Aktivnost 2: Zašto pravila dolaze nakon oslobođenja? *(rad u skupinama, problemsko učenje, 7 minuta)*

Učenici će raspraviti pitanje: „Zašto Bog daje zapovijedi narodu koji je upravo oslobođen?“ Skupina mora odbaciti jednu od dvije tvrdnje: A) „Da bi ih ponovno zarobio pravilima.“ B) „Da bi slobodan narod naučio čuvati odnos s Bogom i ljudima.“ Obrazloženje mora imati najmanje dva podatka sa str. 21.

Rješenje: 1. B – Savez, dvije ploče i ljubav nakon oslobođenja.

Radni predložak:

Zašto Bog daje zapovijedi narodu koji je upravo oslobođen?

TVRDNJA	PRIHVAĆAM / ODBACUJEM	2 PODATKA SA STR. 21
A – ponovno ropstvo pravilima	_____	_____
B – slobodan narod čuva odnose	_____	_____

Aktivnost 3: Deset zapovijedi – dva smjera *(individualni rad, 7 minuta)*

Učenici će uz svaku zapovijed napisati slovo B ako je ponajprije usmjerena na odnos prema Bogu ili slovo Č ako je usmjerena na čovjeka / bližnjega. Nakon provjere jednom rečenicom objašnjavaju zašto se obje skupine ne mogu potpuno odvojiti.

Rješenje: 1. 1.–3 – BOG. 2. 4.–10 – BLIŽNJI. 3. ZAJEDNO – jedna cjelina vjernoga života.

Radni predložak:

ZAPOVIJED	B / Č
1	_____
2	_____
3	_____
4	_____
5	_____
6	_____
7	_____
8	_____

9	_____
10	_____

Aktivnost 4: Od zabrane prema dobru *(rad u paru, 7 minuta)*

Učenici će odabrati tri zapovijedi izražene zabranom i preoblikovati ih u pozitivnu vrijednost koju štite. Primjer: „Ne ukradi!“ → POŠTUJ TUĐE DOBRO. Parovi uspoređuju formulacije i provjeravaju jesu li sačuvali smisao zapovijedi.

Rješenje: 1. Ne ubij – čuvaj život. 2. Ne ukradi – poštuj tuđe dobro. 3. Ne svjedoči lažno – govori istinu.

Radni predložak:

ZABRANA	DOBRO KOJE ŠTITI
Ne ubij!	_____
Ne ukradi!	_____
Ne svjedoči lažno!	_____

Aktivnost 5: Isus sažima Zakon *(rad u skupinama, 7 minuta)*

Učenici će pročitati biblijski citat Mt 22,36–40 na str. 21. Jedna polovica skupine traži dio o ljubavi prema Bogu, druga o ljubavi prema bližnjemu. Zatim zajedno izrađuju rečenicu koja mora sadržavati riječi DVIJE ZAPOVIJEDI – JEDNA LJUBAV – SAV ZAKON. Uloge: čitač, zapisničar, čuvar vremena i izvjestitelj.

Rješenje: 1. prema Bogu – ljubi Boga cijelim bićem. 2. prema bližnjemu – ljubi bližnjega kao sebe.

Radni predložak:

LJUBAV PREMA BOGU	LJUBAV PREMA BLIŽNJEMU	ZAJEDNIČKA REČENICA
_____	_____	_____

Aktivnost 6: Savez – odnos, a ne samo popis *(individualni rad, 6 minuta)*

Učenici će dovršiti tri rečenice: BOG JE PRIJE SINAJA…; NA SINAJU BOG…; NAROD JE POZVAN… Na kraju zaokružuju riječ koja bolje opisuje Savez: ODNOS ili POPIS.

Rješenje: 1. PRIJE SINAJA – Bog oslobađa narod. 2. NA SINAJU – sklapa Savez i daje zapovijedi. 3. NAROD – pozvan na vjernost. 4. SAVEZ – ODNOS, ne samo popis.

Radni predložak:

DOVRŠI	ODGOVOR
BOG JE PRIJE SINAJA…	_____
NA SINAJU BOG…	_____

NAROD JE POZVAN…	_____
SAVEZ JE: ODNOS / POPIS	_____

Aktivnost 7: Sloboda i granice – tri slučaja *(rad u paru, 7 minuta)*

Učenici će procijeniti tri izmišljene situacije: 1. Netko uzima tuđu stvar bez pitanja. 2. Netko širi lažnu priču. 3. Netko zanemaruje roditelje koji trebaju pomoć. Za svaku situaciju povezuju odgovarajuću zapovijed i objašnjavaju čiju slobodu ili dostojanstvo ona štiti.

Rješenje: 1. uzimanje tuđe stvari – Ne ukradi – vlasništvo. 2. lažna priča – Ne svjedoči lažno – istina i ugled. 3. zanemarivanje roditelja – Poštuj oca i majku – odnos.

Radni predložak:

SITUACIJA	ZAPOVIJED	ŠTO ŠTITI?
Uzimanje tuđe stvari	_____	_____
Širenje lažne priče	_____	_____
Zanemarivanje roditelja	_____	_____

Aktivnost 8: Dva kamena – jedno srce *(rad u skupinama, 7 minuta)*

Učenici će na papir nacrtati dvije jednostavne ploče. Na prvu upisuju BOG, na drugu BLIŽNJI, a između njih srce s riječju LJUBAV. Oko prikaza dodaju četiri glagola koji pokazuju kako se zapovijedi žive: POŠTUJ – ČUVAJ – GOVORI ISTINU – BUDI VJERAN. Skupina predstavlja jedan glagol.

Rješenje: 1. POŠTUJ – Boga i čovjeka. 2. ČUVAJ – život i odnose. 3. GOVORI ISTINU – ne povrjeđuj lažju. 4. BUDI VJERAN – čuvaj odnos i riječ.

Radni predložak:

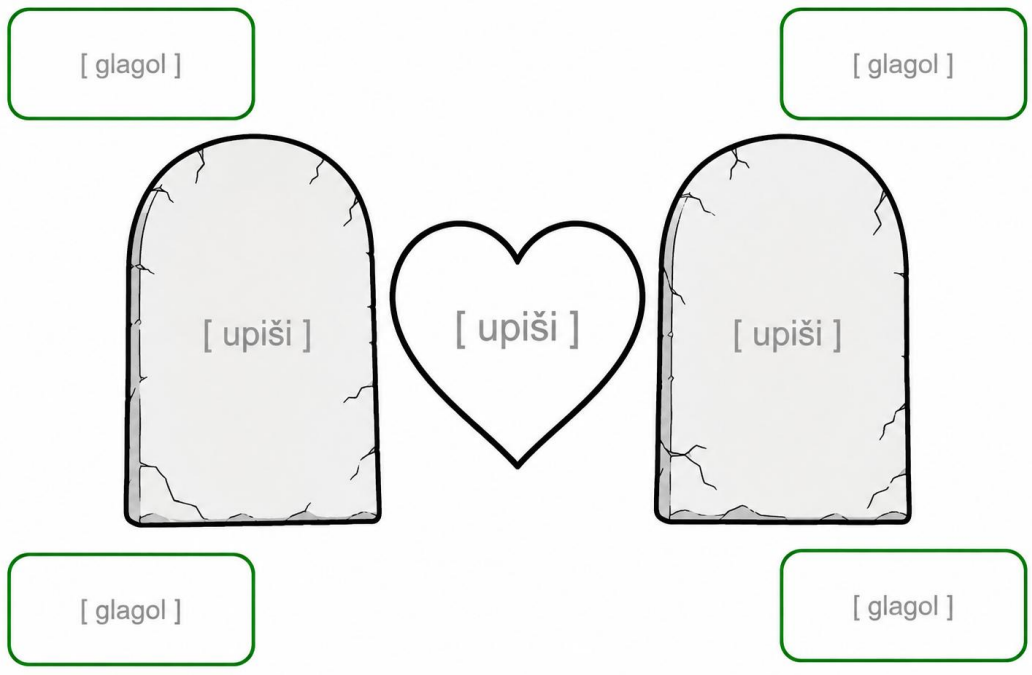

Aktivnost 9: Mojsije s pločama – što vidimo prije nego čitamo? *(rad u paru, digitalna ilustracija, 6 minuta)*

Učenici će u digitalnom udžbeniku, str. 21, promotriti ilustraciju Mojsija s dvjema pločama. Bez čitanja brojeva najprije opisuju položaj Mojsija, dvije ploče i svjetlo. Zatim povezuju broj zapovijedi na pločama s podjelom odnosa prema Bogu i bližnjemu.

Rješenje: 1. dvije ploče – dva smjera zapovijedi. 2. Mojsije – prima i nosi Božju riječ. 3. svjetlo – naglašava Božju prisutnost.

Radni predložak:

DETALJ	ŠTO OTKRIVA?
DVIJE PLOČE	_____
MOJSIJE	_____
SVJETLO	_____

Aktivnost 10: Kierkegaardova vrata *(individualni rad, 6 minuta)*

Učenici će pročitati misao na str. 21 da su ljubav prema Bogu i ljubav prema bližnjemu poput dvaju krila istih vrata koja se otvaraju i zatvaraju samo zajedno. U bilježnicu crtaju jednostavna vrata s dva krila i uz svako zapisuju po jednu konkretnu riječ: BOG – zahvalnost / molitva; BLIŽNJI – poštovanje / pomoć.

Rješenje: 1. BOG – molitva / zahvalnost. 2. BLIŽNJI – poštovanje / pomoć. 3. ZAKLJUČAK – oba smjera ljubavi idu zajedno.

Radni predložak:

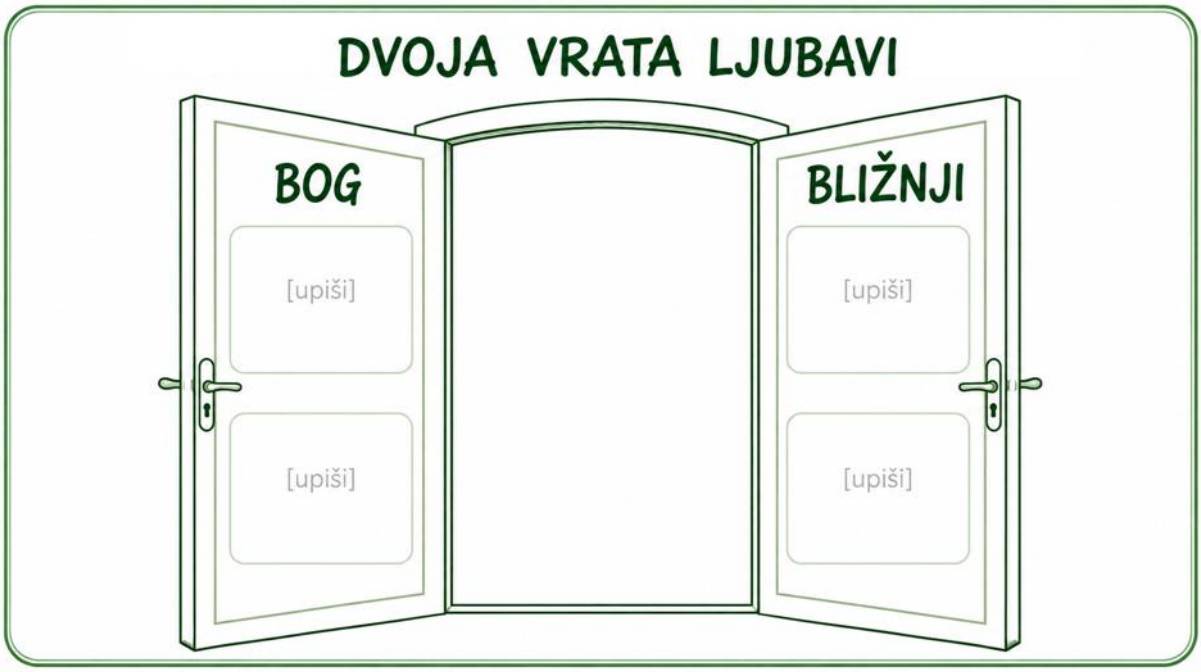

Mogući primjer rješenja:

Aktivnost 11: Zapovijedi – okovi ili zaštitna ograda? *(rad u skupinama, 7 minuta)*

Skupine će izabrati jednu od četiri vrijednosti koje zapovijedi štite: ŽIVOT – ISTINA – OBITELJ – TUĐE DOBRO. Za odabranu vrijednost pišu dvije rečenice: „Bez granice…“ i „Dobra granica pomaže jer…“. Zaključak treba pokazati da odgovorna sloboda uključuje granice koje štite druge.

Rješenje: 1. ŽIVOT – sigurnost i dostojanstvo. 2. ISTINA – ugled i povjerenje. 3. OBITELJ – odgovornost i poštovanje. 4. TUĐE DOBRO – pravo drugoga.

Radni predložak:

VRIJEDNOST	BEZ GRANICE…	DOBRA GRANICA POMAŽE JER…
ŽIVOT	_____	_____
ISTINA	_____	_____
OBITELJ	_____	_____
TUĐE DOBRO	_____	_____

Aktivnost 12: Učimo iz umjetnosti *(rad u paru i razgovor, 7 minuta)*

Učenici će najprije promotriti reprodukciju Rembrandta van Rijna „Mojsije s pločama Božjih zapovijedi“ sa str. 21 bez čitanja naslova. Promatraju prvi dojam, svjetlo i tamu, položaj Mojsijeva tijela, ploče i smjer njegova pogleda. Tek zatim povezuju sliku s događajem na Sinaju i porukom Saveza.

Rješenje: 1. Prvi dojam – dramatičan i ozbiljan. 2. Najjače svjetlo – Mojsije i ploče. 3. Položaj ruku i tijela – napetost i važnost trenutka. 4. Svjetlo i tama – vode pogled prema pločama. 5. Biblijski kontekst – Sinaj i Savez. 6. Poruka – zapovijedi su važan dar i zahtjev.

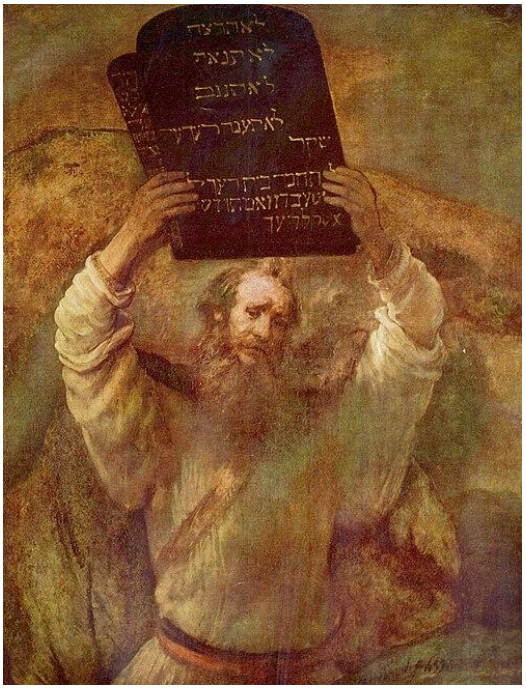

Rembrandt van Rijn, Mojsije s pločama Božjih zapovijedi

Informativno o umjetniku:

Rembrandt van Rijn (1606.–1669.) bio je nizozemski barokni slikar. Poznat je po snažnim kontrastima svjetla i sjene te po vrlo izražajnim licima i gestama. Biblijske teme često je prikazivao kao dramatične ljudske susrete i odluke.

Razgovor:

- Kakav prvi dojam ostavlja slika? (Dramatičan, snažan i ozbiljan.)
- Gdje je na slici najjače svjetlo i što ono ističe? (Ističe Mojsija i ploče koje drži.)
- Što položaj ruku, tijela i ploča govori o trenutku? (Pokazuje napetost, odlučnost i važnost onoga što Mojsije nosi.)
- Kako svjetlo i tamna pozadina usmjeravaju pogled promatrača? (Pogled se usmjerava prema licu, rukama i pločama.)
- Koji biblijski kontekst prepoznajemo? (Mojsija i Božje zapovijedi povezane sa Sinajem i Savezom.)

- Kako slika pomaže razumjeti da zapovijedi nisu beznačajan popis? (Prikazuje ih kao ozbiljan i važan dar / zahtjev u odnosu Boga i naroda.)

Radni predložak:

PROMATRAJ	ZAPIŠI
PRVI DOJAM	_____
SVJETLO I TAMA	_____
POLOŽAJ MOJSIJA	_____
PLOČE	_____
SMJER POGLEDA	_____
BIBLIJSKI KONTEKST	_____

Aktivnost 13: Dvije ploče – dva smjera ljubavi *(individualni rad – crtanje bojicama, 8 minuta)*

Učenici će nacrtati dvije kamene ploče. Na prvoj će simbolima prikazati odnos prema Bogu, a na drugoj odnos prema bližnjemu. Između ploča crtaju srce i upisuju riječ LJUBAV.

Radni predložak:

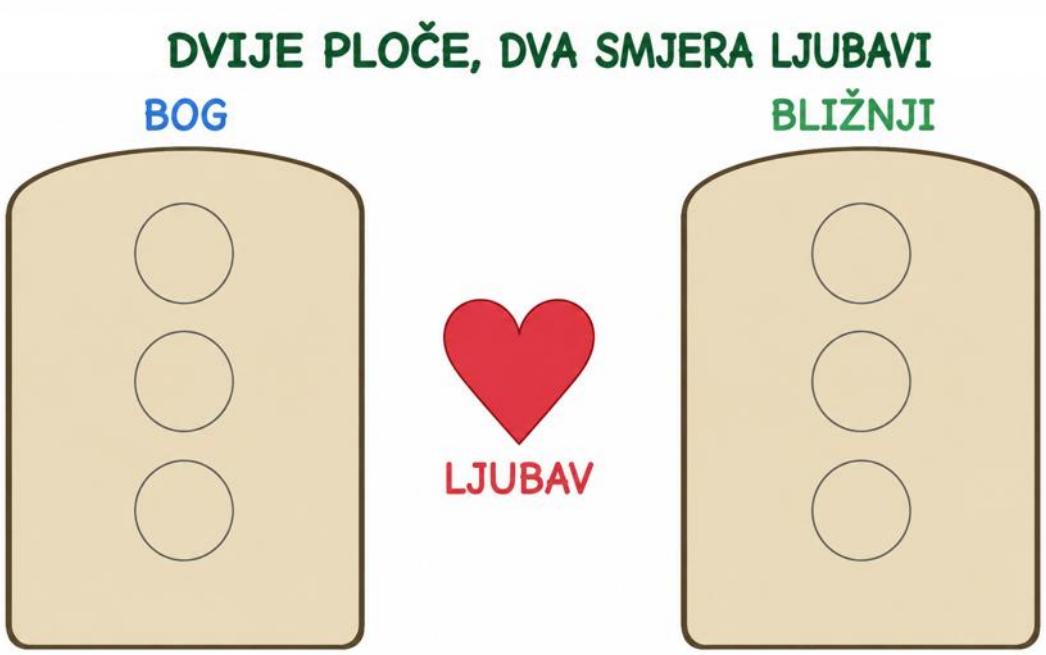

Mogući primjer rješenja:

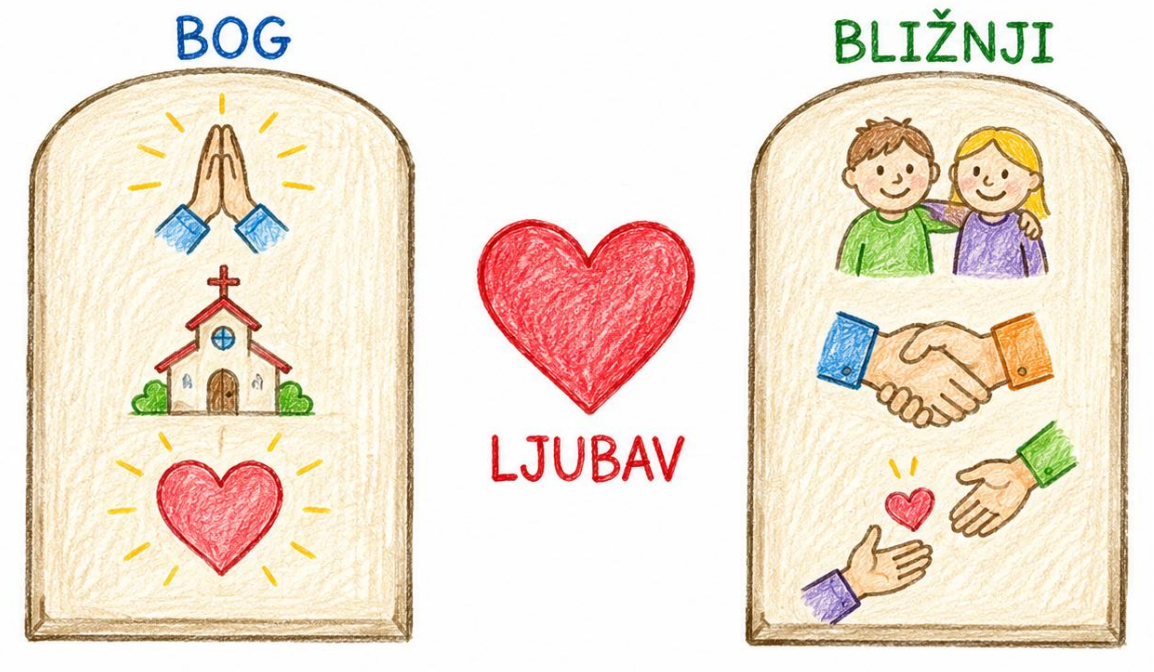

Aktivnost 14: Zapovijedi kao putokazi slobode *(individualni rad – crtanje bojicama, 8 minuta)*

Učenici će nacrtati put s četiri putokaza: BOG – ŽIVOT – ISTINA – TUĐE DOBRO. Na kraju puta crtaju otvoren prostor i riječ SLOBODA. Crtež treba pokazati da dobre granice usmjeravaju, a ne zarobljavaju.

Radni predložak:

Mogući primjer rješenja:

Aktivnost 15: Poučna priča *(individualni rad i razgovor, 7 minuta)*

Vjeroučitelj će pročitati poučnu priču.

Pravila na školskom igralištu

Učenici su tijekom velikoga odmora često igrali nogomet na školskom igralištu. Nekima je smetalo što su morali poštovati pravilo da se ne igra pokraj ulaza u zgradu i da se lopta ne udara prema prozorima. Govorili su da bi bilo zabavnije kada bi mogli igrati gdje god žele. Jednoga dana lopta je snažno odletjela prema skupini mlađih učenika, ali ju je dežurni učenik zaustavio prije nego što je nekoga pogodila. Nakon toga razred je s učiteljem razgovarao zašto pravila postoje. Nitko im nije zabranio nogomet; pravilo je samo određivalo prostor u kojem se može igrati bez ugrožavanja drugih. Učenici su sami predložili da označe granicu terena i dogovore gdje će stajati oni koji čekaju svoj red. Igra nije postala manje slobodna. Naprotiv, bila je mirnija i poštenija jer je svatko znao što štiti njega i druge.

Razgovor:

- Zašto su učenicima pravila u početku smetala? (Doživljavali su ih kao ograničenje igre.)
- Što su shvatili nakon opasne situacije? (Da pravila štite sigurnost i prava drugih, a ne ukidaju igru.)
- Kako su sami pokazali odgovornost? (Predložili su jasne granice terena i dogovor za čekanje reda.)

Pouka: Dobra pravila ne oduzimaju slobodu, nego joj daju granice u kojima se mogu čuvati život, poštovanje i pravedni odnosi.

Aktivnost 16: Zapišimo! *(individualni rad uz zajedničku provjeru, 5 minuta)*

Učenici će dovršiti četiri koraka Saveza. Svaki odgovor smije imati najviše pet riječi.

Rješenje: 1. BOG OSLOBAĐA – izvodi narod iz ropstva. 2. SAVEZ – Bog i narod pripadaju. 3. ZAPOVIJEDI – čuvaju odnos i život. 4. LJUBAV – prema Bogu i bližnjemu.

SAVEZ S BOGOM

BOG OSLOBAĐA _____

SAVEZ _____

ZAPOVIJEDI _____

LJUBAV _____

Aktivnost 17: Radna bilježnica *(individualni rad uz zajedničku provjeru, približno 10 minuta)*

Učenici će uz pomoć vjeroučitelja rješavati RB, str. 32–33 (mogu biti i odabrani zadatci po želji).

Aktivnost 18: Formativna provjera *(individualni rad i kratka zajednička provjera, 5 minuta)*

Učenici će za svaku tvrdnju odabrati A, B ili C.

- Bog sklapa Savez s Izraelcima na… A) Sinaju B) Nilu C) Jordanu (A – Sinaju.)
- Prve tri zapovijedi ponajprije govore o… A) radu B) odnosu prema Bogu C) putovanju (B – odnosu prema Bogu.)
- Zapovijedi 4.–10. ponajprije uređuju… A) odnos prema bližnjemu B) vrijeme C) pustinju (A – odnos prema bližnjemu.)
- Isus najveću zapovijed povezuje s… A) bogatstvom B) ljubavlju C) slavom (B – ljubavlju.)
- Dekalog je drugi naziv za… A) Pashu B) Deset zapovijedi C) Kovčeg saveza (B – Deset zapovijedi.)
- Zapovijedi u kontekstu Saveza trebaju… A) čuvati slobodu i odnose B) vratiti narod u ropstvo C) zamijeniti ljubav (A – čuvati slobodu i odnose.)

Aktivnost 19: Digitalni zadatci *(individualni rad, rad u paru ili rad u skupinama, 9 minuta)*

Učenici će riješiti zadatak pod ikonom smješka, digitalni udžbenik, str. 21.

klikni ovdje – poveznica

Kod:

Predstavljanje rezultata.

Nedigitalna alternativa: Učenici će otvoriti biblijski tekst o Deset zapovijedi u digitalnom udžbeniku i pronaći početnu rečenicu u kojoj Bog podsjeća narod da ga je izveo iz „kuće ropstva“.

DESET ZAPOVIJEDI

Onda Bog izgovori sve ove riječi: »Ja sam Jahve, Bog tvoj, koji sam te izveo iz zemlje egipatske, iz kuće ropstva.

1. Nemoj imati drugih bogova uz mene. Ne pravi sebi lika ni obličja bilo čega što je gore na nebu, ili dolje na zemlji, ili u vodama pod zemljom. Ne klanjaj im se niti im služi. Jer ja, Jahve, Bog tvoj, Bog sam ljubomoran. Kažnjavam grijeh otaca – onih koji me mrze – na djeci do trećeg i četvrtog koljena, a iskazujem milosrđe tisućama koji me ljube i vrše moje zapovijedi.
2. Ne uzimaj uzalud imena Jahve, Boga svoga, jer Jahve ne oprašta onome koji uzalud izgovara ime njegovo.
3. Sjeti se da svetkuješ dan subotnji. Šest dana radi i obavljaj sav svoj posao. A sedmoga je dana subota, počinak posvećen Jahvi, Bogu tvojemu. Tada nikakva posla nemoj raditi: ni ti, ni sin tvoj, ni kći tvoja, ni sluga tvoj, ni sluškinja tvoja, ni živina tvoja, niti došljak koji se nađe unutar tvojih vrata. Ta i Jahve je šest dana stvarao nebo, zemlju i more i sve što je u njima, a sedmoga je dana počinuo. Stoga je Jahve blagoslovio i posvetio dan subotnji.
4. Poštuj oca svoga i majku svoju da imadneš dug život na zemlji koju ti dâ Jahve, Bog tvoj.
5. Ne ubij!
6. Ne učini preljuba!
7. Ne ukradi!
8. Ne svjedoči lažno na bližnjega svoga!

9.-10. Ne poželi kuće bližnjega svoga! Ne poželi žene bližnjega svoga; ni sluge njegova, ni sluškinje njegove, ni vola njegova, ni magarca njegova, niti išta što je bližnjega tvoga!«

Sav je puk bio svjedok grmljavine i sijevanja, svi čuše zvuk trube i vidješe kako se brdo dimi: gledali su i tresli se i stajali podalje. Onda rekoše Mojsiju: »Ti nam govori, a mi ćemo slušati. Neka nam Bog ne govori, da ne pomremo!« »Ne bojte se«, reče Mojsije narodu. »Bog je došao da vas samo iskuša; da strah pred njim ostane s vama te da ne griješite.« Narod ostane podalje, a Mojsije pristupi gustom oblaku gdje se Bog nalazio.

Aktivnost 20: Mikropauza *(frontalni rad, 2 minute)*

Vjeroučitelj je koristi po želji u bilo kojem trenutku sata kada opadne koncentracija učenika. To može biti vic, zagonetka, pitalica, kratka šetnja po razredu, pokret ili druga pristojna aktivnost nevezana uz vjeronaučno gradivo.

Vjeroučitelj će reći broj od 1 do 5, a učenici će bez govora pokazati isti broj prstima. Zatim izgovara dva broja zaredom, a učenici pokažu samo njihov zbroj ako nije veći od deset. Nakon tri kruga nastavljaju rad.

III. ZAVRŠNI DIO – IZRAZI (približno 7–10 minuta)

Aktualizacija:

Vjeroučitelj će odabrati dva ili tri pitanja:
Razgovor:

- Zašto zapovijedi nisu isto što i ropstvo? (Jer štite život, istinu, odnose i slobodu drugih te usmjeravaju odgovornu slobodu.)
- Što povezuje dvije ploče zapovijedi? (Ljubav prema Bogu i ljubav prema bližnjemu.)
- Zašto je važno da Bog zapovijedi daje nakon izlaska iz Egipta? (Najprije oslobađa narod, a zatim ga uči kako slobodu živjeti u Savezu.)

Sinteza:

Učenici će u paru dovršiti rečenicu sa samo četiri zadane riječi: SAVEZ – SLOBODA – LJUBAV – ODGOVORNOST. Rečenica mora pokazati odnos među svim četirima pojmovima.
Mogući odgovor: Savez uči da se darovana sloboda živi u ljubavi i odgovornosti prema Bogu i bližnjemu.

SAVEZ – SLOBODA – LJUBAV – ODGOVORNOST

Zaključak vjeroučitelja: Na Sinaju Bog sklapa Savez s narodom koji je već oslobodio iz ropstva. Deset zapovijedi zato nisu povratak u neslobodu, nego put očuvanja darovane slobode. Isus pokazuje njihovo središte: ljubiti Boga i bližnjega pripada jednoj cjelini.

Samovrednovanje:

Učenici će nacrtati dvije male ploče. Na prvu upisuju broj 1 ako mogu objasniti Savez, na drugu broj 2 ako mogu objasniti dvije skupine zapovijedi. Između crtaju srce samo ako mogu objasniti kako Isus sve povezuje ljubavlju.

Domaća zadaća:

Učenici će riješiti, ili dovršiti rješavanje RB, str. 32–33.

Ili:
Učenici će naučiti napamet *Deset Božjih zapovijedi* prema popisu u udžbeniku, str. 21. Usmeno će biti ispitivani na idućem susretu.

Izborna domaća zadaća: Učenici će odabrati jednu zapovijed i zapisati koju dobru vrijednost ona štiti, bez opisivanja privatnih obiteljskih situacija.

Završna molitva:

Bože Saveza, hvala Ti za slobodu i za riječi koje nas uče čuvati život, istinu i odnose. Daj da Tvoje zapovijedi ne učimo samo napamet, nego da ih razumijemo kao put ljubavi prema Tebi i svakome čovjeku. Amen.

ili:
Anđele, čuvaru mili…

ili:
Učenici će poslušati pjesmu „Anđele, čuvaru mili…“; 3:36; Autor: Marinko Grubešić; Izvor: YouTube.

PREPORUČENI ODABIR ZA 45 MINUTA

Dio sata / odabrana aktivnost	Vrijeme
Uvod, pregled domaće zadaće, motivacija i najava teme	7 minuta
Aktivnost 1: Obrada teksta / sadržaja	12 minuta
Aktivnost 5: Isus sažima Zakon	7 minuta
Aktivnost 12: Učimo iz umjetnosti	7 minuta
Aktivnost 16: Zapišimo!	5 minuta
Aktualizacija, sinteza, samovrednovanje i završna molitva	7 minuta

Ukupno: 45 minuta. Mikropauza se koristi samo po potrebi; tada se skraćuje predstavljanje skupina ili završna rasprava.

PRILOZI ZA BRZU UPORABU

Prilog 1: Kratka kontrolna lista za vjeroučitelja

□ Mogu li učenici objasniti što se događa na Sinaju i što znači Savez?
□ Mogu li razvrstati Deset zapovijedi prema odnosu prema Bogu i bližnjemu?
□ Mogu li objasniti zašto zapovijedi u ovom kontekstu nisu povratak u ropstvo?
□ Mogu li povezati Dekalog s Isusovom zapovijedi ljubavi prema Bogu i bližnjemu?
□ Mogu li na Rembrandtovu prikazu opažati likovne elemente prije nego što tumače biblijski događaj?